

Prekenverkstedet



Den Norske Israelmisjon

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

3. søndag i fastetiden

Preiketekst: Luk 11,14-28

Lesetekst I: 1 Sam 18,6-14

Lesetekst II: Ef 5,1-2.8-11

Åndskamp

Tekstene på 3. søndag i fastetiden er ikke for pyser. Her er det åndskamp på alle nivå og i mange aspekter. Guds nærvær framkaller valg. Når Messias dukker opp går det ikke an å være nøytral. Livsstilen til den som tilhører Gud forventes å bære preg av nettopp det.

I tussmørket er alle katter grå

Mennesker er som regel tilpasningsdyktige. De fleste mennesker har på et vis innrettet seg etter tingenes tilstand. Mange ønsker seg riktignok forandringer. Ikke så få mennesker på jorden har gode grunner til å klage over hvordan de lider og blir utnyttet.

Men de fleste forandringer vi mennesker ønsker oss – enten vi nå tilhører de privilegerte (de fleste i Norge) eller de underprivilegerte – er likevel «innenfor boksen». Vi mennesker er som regel ikke veldig radikale.

Et godt eksempel på den manglende radikaliteten kan være hvordan en ny «radikal» gruppe tar makten - i en revolusjon eller i et valg – for å «ordne opp» i alle tenkelige typer urettferdighet og uregelmessigheter. Historien viser at de fleste av disse «radikale» ender opp med å ligne mistenkelig mye på de som – med rette? - ble styrtet fra makten. Disse «radikale» viste seg altså ikke å være radikale nok når det kom til stykket.

Dette fenomenet med manglende radikalitet hos folk flest er beskrevet i Ordspråksbøkene slik: «*Tre ting får jorden til å skjelve, fire ting kan den ikke tåle: en tjener som blir konge, en dåre som får mat i overflod, en foraktet kvinne som blir gift, og en slavekvinne som fortrenger sin husfrue.*» (Ords 30,21-23)

Dagens tre tekster belyser denne «manglende radikaliteten» fra litt ulike synsvinkler.

Guds makt avslører

Guds makt bryter i stykker «boksen vår». Da Jesus drev ut en ond ånd som var stum, slik at den stumme begynte å tale, så viste han makt, makt over de skjulte tingene i ånde verdenen.

I våre dager blir mennesker - i hvert fall i vesten – pinlig berørt av å snakke om onde ånder og demonutdrivelse. Det oppfattes som så ubehagelig at hele fenomenet «onde ånder» ofte fornektes. Hvem vil være i kontakt med så sterke krefter som kan styre over det vi ikke kan ha kontroll over? Det er ubehagelig. Vi vil helst ikke snakke om det.

Noen av dem som var vitne til demonutdrivelsen Jesus foretok, fornektet ikke selve fenomenet «demonutdrivelse», men de syntes det var fryktelig ubehagelig å være i nærheten av en fyr som hadde så sterke evner. Da var det bedre å sette «denne mannen» i bås og anklage ham for å være i kontakt med Beelsebul, dvs med djevelen selv. Så var de liksom «ferdige» med ham. På den måten kan tussmørket fortsette og tingene gå sin gang uten alt for radikale forandringer. Det er ofte mer behagelig slik.

Guds kraft og hellighet har aldri vært enkel å forholde seg til. Siden Gud krever å være den eneste Gud som forventer at ethvert menneske skal elske ham av hele hjertet, hele sjelen og av all kraft (5 Mos 6,4-5), så har det aldri vært særlig enkelt å leve nær den kraftkilden som himmelens og jorden Skaper er – ikke for israelsfolket og ikke for de andre folkeslagene.

Da Nadab og Abihu – sønnene til øverstepresten Aron – hadde gjort en etter min personlige mening mindre tabbe i prosedyrene for ofring i tabernaklet, så «*før det ild ut fra Herren og fortærte dem, og de døde foran Herrens ansikt.*» (3 Mos 10,2). Kommentaren i verset etterpå stiller saken end amer på sin spiss: «*Og Moses sa til Aron: «Det var dette Herren talte om da han sa: På dem som er meg nær, viser jeg meg hellig; foran hele folket viser jeg min herlighet.» Da tidde Aron.*» (3 Mos 10,3)

Demonutdrivelse – et tegn på Messias komme

Måten Jesus argumenterer på når han ble anklaget for å gå i ledtog med djevelen når han sier «*Men er det ved Guds finger jeg driver de onde åndene ut, da har jo Guds rike nådd fram til dere*», tyder på at det var en felles forventning i det jødiske folket om at demonutdrivelse er et tegn på at Messias har kommet. Rabbinisk litteratur – som ble nedskrevet senere, men som ofte har en lang muntlig forhistorie – forteller at Messias skulle kaste Satan ut (Yalkut om Jes 60).

Under og tegn vekker enten mer tro eller mindre tro

Den maktdemonstrasjonen som Jesus gjorde ved demonutdrivelsen virket i to retninger. En jødisk kvinne (alle personene i teksten er jøder, inkludert Jesus) ropte: «*Salig er det morsliv som bar deg, og brystene som du diet.*» (v.27) Det er noe trygt over det å få være hos en som har så stor makt som Jesus viste at han har.

Men noen av de andre i gruppa så den samme maktdemonstrasjonen til Jesus og reagerte tvert om: De anklaget Jesus for å stå i ledtog med djevelen. Det er noe truende over en som har så stor makt som Jesus viste at han har.

Slik er det med Jesus. Nøytralitet et utelukket. Lunkenhet funker ikke. Jesus selv sier at slik skal det også være: «*Den som ikke er med meg, er mot meg.*» (v.23)

Misunnelse som et svar på Guds handling

Gud ville velsigne kong Saul, han ble salvet til fyrste over Guds eiendom (1 Sam 10,1) og Saul fikk «et annet hjerte» (1 Sam 10,9).

Men kong Saul var ulydig mot Gud – kilden til både liv og oppdrag. Han ville bestemme selv. Da begynte nedturen. Saul tålte ikke at en annen – i dette tilfellet David – ble velsignet av Gud. Misunnelsen fikk grobunn. Da svarte Gud med å sende en ond ånd over Saul – som en straff – og da begynte Saul regelrett å forfølge David. Herren hadde veket fra Saul (1 Sam 18,12). Skjebnen til kong Saul kunne ikke vært mer tragisk.

Når Gud handler med et menneske – hvor radikalt får Gud da lov til å forandre dette mennesket? Kampen mellom det gode og det onde går tvers gjennom oss alle. Kampen mellom å ta imot Guds rike slik Jesus kom med det, for så å la det skape revolusjon i hjertet, den kampen går også gjennom hjertet til oss alle. Jøde eller hedning, det spiller ingen rolle. Kampen er hard uansett.

«Vi er jo barn av vår egen tid»

Da Paulus skriver i Efeserbrevet: «*Ha Gud som forbilde, dere som er hans elskede barn*» (Ef 5,1), så vitner det om de høyeste og mest radikale ideal for alle som er døpt.

Det handler da dels om å leve slik at det er tydelig hvem som er Herre i livet, dvs Gud og det handler om å leve slik Jesus elsket oss og ga seg selv for oss. Han som har all makt over enhver demon, ga seg selv for oss som en offergave. Alle som er døpte er kalt til å leve i den samme type selvoppofrende kjærligheten.

Hva betyr det å leve med Gud som forbilde? Det står mer om det i Ef 5,3-7: «*Hor, all slags urenhet og grådighet må det ikke engang være tale om hos dere. Slikt sømmer seg ikke for hellige. Rå ord, tåpelig tale og grovt snakk er også upassende. Si heller takk til Gud! For dere skal vite at ingen som driver hor, lever i urenhet eller er grådig, skal arve Kristi og Guds rike. Dette er jo avgudsdyrkelse. La ingen narre dere med tomme ord! For slikt gjør at Guds vrede rammer de ulydige. Gjør ikke felles sak med dem!*»

Kallet til den som er døpt er å leve radikalt annerledes enn «sin egen tid» og «sin egen kultur», særlig på tre områder:

- måten vi snakker på,
- måten vi lever ut seksualiteten vår
- måten vi forholder oss til materielle ting på

Av en eller annen grunn er v.3-7 utelatt fra den offisielle leseteksten denne dagen. Kanskje Guds kall til alle døpte mennesker blir for radikalt? Det spørres om vi liker tussemørket eller om vi virkelig og på dypet tør å be: «*Vår Far i himmelen! La navnet ditt helliges. La riket ditt komme. La viljen din skje på jorden slik som i himmelen.*» (Matt 6,9-10). Kampen mellom disse to alternativene skjærer dypt ned i hjertet til ethvert menneske.

Salige er de som hører Guds ord og tar vare på det

Guds ord har nådd oss, både i form av profetord, men særlig i form av at Ordet ble menneske. Dette Ordet, dvs Messias Jesus, «*elsket oss og ga seg selv for oss som en offergave, en velluktende duft for Gud*» (Ef 5,2)

Dette ordet – denne fortellingen om Jesus om da han levde på jorden, gjorde godt, tok på seg lidelsen på korset og gikk levende ut av graven – er det som kan vekke oss til liv, til evig liv (1 Pet 1,23). Forent med Jesus – han som har makt over alle demoner - finnes det en vei til virkelig radikal forandring. Forandringen begynner her og nå – med kamp i hjertet – og den blir fullført da Guds rike kommer fullt ut.

Andreas Johansson

Misjonssekretær i DELK

andreas.johansson@delk.no